

*** 14 تیر در گذر تاریخ**

*** رحلت فقیه مجاهد و عالم بزرگ شیعه آیت الله «محمدتقی نجفی اصفهانی» (1293 ش)**
اشاره:

شیخ محمدتقی بن شیخ محمدتهرانی رازی، معروف به آقا نجفی در حدود سال 1225 شمسی (1262 ق) در اصفهان چشم به جهان گشود. وی در زادگاه خود به تحصیل علوم دینی روی آورد و پس از حضور در درس بزرگان آن زمان به مقام عالی اجتهاد دست یافت. شیخ محمد تقی رازی، از بزرگان علمای امامیه اوائل سده چهاردهم هجری قمری بود که او را به عنوان جامع علوم معقول و منقول و حاوی فروغ و اصول و قوت حافظه شناخته‌اند.

آقا نجفی در جنبش تنباکو از آغازگران مبارزه و دارای نفوذ معنوی فراوانی در منطقه بود. وی در دوران مرجعیت خود، در کمک به مردم و رفع ستم از ایشان اهتمام می‌ورزید و در جهت تأمین وسائل آسایش آنان کوشش می‌کرد. از این عالم بزرگوار بیش از صد اثر باقی مانده است که آداب الصلاة، آداب العارفین، الاجتهاد والتقلید، اسرارُ آیات، اسرارُ الاحکام، اسرارُ الزیارات، اسرار الشریعه، اصول الدین و الافاضات المکنونه و انوار العارفین از آن جمله است.

این فقیه وارسته سرانجام در چهاردهم تیرماه 1293 ش برابر با 11 شعبان 1331 یا 1332 ق در اصفهان وفات یافت و نزدیک امامزاده احمد بن علی بن امام محمدباقر(ع) مدفون گردید.

*** افتتاح اولین خط اتوبوسرانی شرکت واحد**
در تهران (1335 ش)
اشاره:

در قرن نوزدهم ایران با توجه به چاه های نفت کشف شده مورد علاقه زیاد روسها و اروپائی ها قرار گرفت و هر کدام با روشهای گوناگون در ایران به دنبال اهداف اقتصادی خود بودند. این روشها گاه نیز به صورت بررسی سرمایه گذاری آزاد انجام می گرفت. صنعت حمل و نقل نیز جزء سرمایه گذاری آزاد محسوب می گردید که با توجه به نبودن صنعت باید در کشور مورد بررسی قرار می گرفت. براین اساس اولین اتوبوس توسط یک تاجر بلژیکی در شهر رشت (با توجه به موقعیت اقتصادی و تعداد جمعیت دارای توجه اقتصادی برآورد گردید) به کار گرفته شد. اما به مرور زمان و با توجه به میزان

کرایه ، سود آوری و زیرساختهای حمل و نقل توجیه اقتصادی آن رد گردید به همین دلیل اتوبوس به کارگرفته شده به یکی از تجار ایرانی به نام (معین التجار) فروخته شد.

اما اغلب اتوبوسهای شاغل با توجه به مسافت طی شده از اروپا تا مقصد به کار گیری در ایران ، بعد مسافت و زمان حمل ، مستهلک بود و هزینه حمل و نقل بالائی را طلب می نمود این مشکلات باعث پایه گذاری صنعت اتومبیل سازی در ایران گردید. براین اساس صنایع مونتاژ خودرو برای اولین بار در شهرهای تبریز ، رشت و تهران آغاز به فعالیت نمود. این کارخانجات اغلب با مونتاژ قطعات خودرو و ساخت بعضی از قطعات بدنه تأسیس گردید و به مرور زمان دولت ایران به ایجاد صنایع جانبی و زیرساختها پرداخت. اولین اتوبوس های مونتاژ شده در سال 1290 شمسی در تهران آغاز به کار کرد در آن زمان جابجائی مسافر اکثراً توسط درشکه ، که حدود 500 دستگاه بود انجام می گرفت و حدود 5 جابه جائی مسافر توسط اتوبوس انجام

می گرفت. در سال 1298 و در زمان صدارت وثوق الدوله و با توجه به افزایش ناراضیتهای مردم از نحوه جابجائی مسافر دولتمردان بر آن شدند. تا با ایجاد یک اداره به سازماندهی و نظم بخشیدن به حمل و نقل شهری بپردازند ، بعد از مدتی بحث و تفحص این اداره در بلدیة (شهرداری) پایه گذاری گردید. شهرداری موظف گردید قوانینی ایجاد نماید تا تسهیلات لازم را برای مسافران ایجاد نماید این قوانین شامل میزان کرایه ، زمان کارناوگان ، تثبیت خطوط و آئین نامه انضباطی بود. در اولین گام شهرداری کلیه اتوبوسها را موظف به دریافت پلاک شناسائی خودرو نمود و در زمان کریم آقابوذرجمهری ، جهت کنترل خطوط هر خط دارای ناظمی شد تا بر رعایت ناوگان خطوط نظارت نمائید. در شهریور سال 1320 تعداد 100 دستگاه اتوبوس در تهران کار می کرد که حدود 90 دستگاه آن بنز بود.

در سال 1330 ، اتوبوسهای « زایس» روسی وارد ایران شد و در سال 1331 دولت آقای سهیلی اجازه فعالیت شرکتهای

خصوصی حمل و نقل را صادر نمود. با افزایش تقاضای مسافر جهت جابجائی با سرویسهای عمومی خصوصاً اتوبوسها و محدودیت در افزایش تعداد اتوبوس، بالانس ناوگان و حجم مسافر تا حد زیادی ناموزون گردید و این امر باعث گردید اتوبوسها ساعتی زیادی در خطوط مشغول به کار باشند و رانندگان نسبت به سرویسهای عمومی و فنی اتوبوسها کم توجه گردند. این کم توجهی

به جائی رسید که در صورتیکه مسافران به رانندگان اعتراض می نمودند با کم توجهی یا اهانت رانندگان روبروی می گردیدند. این موضوع به مرور زمان باعث نا رضایتی شهروندان گردید به حدی که شهروندان دولتمردان را جهت رسیدگی به موضوع تحت فشار قرار دادند. بالاخره در سال 1331 جهت ساماندهی وضعیت ناوگان اتوبوسرانی، قانون تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی با سرمایه 300 میلیون ریال مصوب گردد. سازماندهی و افزایش ناوگان بعد از تصویب توسط شرکت واحد شروع گردید بعد از مدتی اتوبوسهای قدیمی از سطح شهر جمع آوری و جایگزین آن اتوبوسهای جدید و همشکل گردید.

اولین خط اتوبوسرانی تهران در 14 تیر ماه سال 1335 با 80 دستگاه اتوبوس در مسیر بازار تا میدان امام حسین (ع) در حضور نمایندگان مجلس شورای ملی وقت و تعدادی از وزراء افتتاح گردید تا مهر ماه، سه خط دیگر نیز در سطح شهر

آغاز به کار نمود و سال اول فعالیت شرکت واحد با تعداد 173 اتوبوس و 5 خط به پایان رسید. در سال 1348 اولین اتوبوس دو طبقه در ایران مونتاژ گردید و به ناوگان عمومی پیوست در کنار تولیدات ایران ناسیونال به مرور زمان کارخانجات دیگری نسبت به مونتاژ اتوبوس اقدام نموده و تعداد تولید سالیانه را افزایش دادند. اما از دیدگاه دیگر افزایش اتوبوس در ناوگان حمل و نقل عمومی نیازمند سازماندهی، سرویس های فنی، افزایش نیروی کار تخصصی، ایجاد فضاهای لازم و بود. که حجم این سازمان را به مرور زمان بزرگ نمود

* درگذشت خطاط شهیر، استاد «میرزا طاهر خوشنویس تبریزی» (1355 ش) اشاره:

میرزا طاهر خوشنویس فرزند عبدالرحمان، خطاط برجسته معاصر، در سال 1267 ش در خانوادهای روحانی در تبریز به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را از هفت سالگی نزد پدر آغاز کرد و در محضر او به قرائت قرآن پرداخت. میرزا طاهر سپس صرف و نحو و فقه را

فرا گرفت و چون علاقه وافری به هنر خوشنویسی داشت در اثر پشتکار و تمرین بسیار توانست در اصول و قواعد هنر خط به استادی برسد. مرتبه میرزا طاهر خوشنویس در هنر خوشنویسی به درجهای است که استادان این فن به مهارت او در خط نسخ معترفند. این استاد گرانیپایه در طول حیات خود کتب فراوانی را خوشنویسی نمود که نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، مفاتیح الجنان، منتهی الآمال و قرآنهای متعدد از آن جمله اند. میرزا طاهر خوشنویس سرانجام در هشتاد و هشت سالگی در سال 1355 شمسی درگذشت و به دیدار معبود شتافت.

* ارتش پاکستان طی یک کودتا حکومت ذوالفقار علی بوتو را سرنگون کرد (1356 ش) اشاره:

ژنرال محمد ضیاء الحق رهبر کودتا که رئیس ستاد ارتش پاکستان بود در سراسر این کشور حکومت نظامی برقرار کرد و مجامع ملی و ایالتی را منحل نمود. فعلاً پاکستان وسیله یک شورای نظامی سه نفری به طور موقت اداره می شود.

* ربودن دیپلمات های ایرانی در لبنان توسط صهیونیست ها (1361 ش) اشاره:

در چهاردهم تیرماه 1361 ش، سه دیپلمات و خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در بیروت، در چهل کیلومتری شمال این شهر در حالی که عازم محل کار خود در سفارت ایران بودند، توسط نیروهای حزب فالانژ لبنان ربوده شدند. در آن زمان، ارتش رژیم صهیونیستی به لبنان حمله کرده بود و حزب فالانژ، همکاری نزدیکی با این رژیم اشغالگر داشت. اگرچه ابتدا گفته می شد که سید محسن موسوی کاردار جمهوری اسلامی ایران در بیروت و همراهانش کشته شده اند؛ اما شواهد و مدارک موجود، حاکی از آن است که آنها در اسارت رژیم صهیونیستی می باشند. با وجود اقدامات متعدد جمهوری اسلامی، برای آزادسازی دیپلمات ها و اتباع خود از چنگال رژیم صهیونیستی، این رژیم هنوز تن به این کار نداده است. برادر پاسدار حاج احمد متوسلیان از فرماندهان سپاه نیز جزو دیپلمات ها بوده است.

* درگذشت دکتر «کریم سنجابی» وزیر امور خارجه دولت موقت (1374 ش) اشاره:

کریم سنجابی در سال 1283 ش در کرمانشاه به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات، در ایران و اروپا به استادی دانشگاه رسید و در سال 1325 به ریاست دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دست یافت. سنجابی پس از موضوع ملی شدن صنعت نفت و شکل‌گیری جبهه ملی، وارد این حزب شد و در دولت دکتر مصدق به وزارت فرهنگ رسید. وی در طول یک سال وزارت فرهنگ، نه تنها قدمی برای اصلاح فرهنگ برداشت، بلکه اوضاع آشفته آن وزارتخانه را آشفته‌تر کرد. دکتر سنجابی پس از کودتای 28 مرداد 32، مدت‌ها به حالت اختفاء زندگی می‌کرد تا اینکه با وساطت یکی از متنفذین، بار دیگر کرسی استادی گرفت. او پس از پانزده خرداد 42، بار دیگر وارد مبارزات سیاسی شد و چندین بار به زندان افتاد تا اینکه در سال 1357 رهبر جبهه ملی ایران شد و به طور علنی علیه شاه و رژیم مبارزه کرد. کریم سنجابی در آبان 1357 به دیدار شاه رفت ولی به دلیل شرایط زمان، پیشنهاد نخست‌وزیری محمدرضا پهلوی را نپذیرفت. وی پس از پیروزی انقلاب در کابینه مهندس بازرگان به وزارت امور خارجه منصوب شد و پس از چند ماه فعالیت، در اعتراض به اشغال لانه جاسوسی آمریکا به همراه سایر اعضای کابینه استعفاء داد. سرانجام دکتر سنجابی پس از سال‌ها اقامت در اروپا و آمریکا در سال 1374 ش در 91 سالگی درگذشت.

* روز قلم

اشاره:

«قلم»، حافظ علوم و دانش‌ها، پاسدار افکار اندیشمندان، حلقه اتصال فکری عالمان و پُل ارتباطی گذشته و آینده بشر بوده، و حتی ارتباط آسمان و زمین نیز از راه لوح و قلم به دست آمد. «قلم»، انسان‌هائی را که از نظر زمان و مکان جدا از هم زندگی می‌کنند، پیوند می‌دهد؛ گوئی همه متفکران بشر را در تمام طول تاریخ و در تمام نقاط زمین، در یک کتاب خانه بزرگ جمع می‌بینی! در این کتاب خانه، سخنان آسمانی و زمینی جمع است، از سقراط گرفته تا ابن‌سینا و معاصرانمان. از قرآن و نهج البلاغه تا اوستا و انجیل. همه و همه هستند. «قلم»، رازدار بشر و خزانه دار دانش‌ها و جمع‌آوری کننده تجربه‌های قرن‌ها و دوران‌هاست و اگر قرآن به آن سوگند یاد می‌کند، به همین دلیل است؛ زیرا همیشه، سوگند به امری بسیار پرارزش و محترم یاد می‌شود.

* ثبت مجموعه تاریخی تخت سلیمان در فهرست آثار فرهنگی میراث جهانی یونسکو (1382 ش)

اشاره:

مجموعه آثار باستانی تخت سلیمان در 42 کیلومتری شمال شرقی شهرستان تکاب در استان آذربایجان غربی قرار دارد. آثار باستانی این مجموعه و دریاچه جوشان آن، روی صفحه‌های سنگی و طبیعی قرار گرفته که از رسوبات آب دریاچه به وجود آمده است. قدمت این منطقه از لحاظ سکونتگاه انسانی به 3 هزار سال پیش باز می‌گردد؛ و یکی از مهمترین آثار تاریخی کشور است که به عنوان چهارمین اثر ایران در میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است. این مجموعه چه به لحاظ وجود آثار باستان شناختی و چه به لحاظ ارتباط با مدارک مکتوب تاریخی و اسطوره‌های در شمال و غرب ایران کاملاً منحصر به فرد است. هم اینک در این مجموعه آثاری از اوائل دوره ساسانی تا دوره ایلخانان مغول شناسائی شده، لیکن از آنجائی که تاریخ نظری این مجموعه به دوره هخامنشی و اشکانی می‌رسد، بی تردید در صورت ادامه حفاری، آثار مهمی از دوره‌های پیش از ساسانی در این محل کشف خواهد شد. این مجموعه در سال 1382 به شماره 1077 در فهرست آثار فرهنگی میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

* 28 رمضان

در گذر تاریخ

* درگذشت «ابو معشر بلخی» محدث و منجم

(272 ق)

اشاره:

ابومعشر جعفر بن محمد بن عمر بلخی، حکیم و منجم، در ابتدا در بغداد از محدثین بزرگ بود و با فلسفه و حکمت و علوم عقلی مخالفت می‌کرد ولی بعدها به این علوم متمایل گردید و به مدارج بالائی در آن‌ها دست یافت. ابومعشر در اثر همت عالی و تلاش خستگی‌ناپذیر خود، در تمامی شعب حکمت، خصوصاً ریاضیات، نجوم و هیئت دارای بصیرتی فوق العاده بود و استاد کل و سرآمد اهل فن به شمار می‌رفت. ابومعشر تألیفات متعددی در نجوم و ریاضی دارد از قبیل: اثبات علم النجوم، زیج الهزارات، المدخل الکبیر و... . ابومعشر مشهورترین منجم مسلمان بود و اشتها او تا قرن‌ها بعد نیز همچنان حفظ شد. بر اساس دیدگاه ابومعشر، همه‌ی معارف، منشأ الهی دارد و علم نجوم نیز از این قاعده مستثنی نیست. آثار ابومعشر از لحاظ در برداشتن بخش‌هائی از نوشته‌های کهن که اصل آن‌ها از بین رفته،

قابل توجه است.

* درگذشت مالک دیلمی ، خوشنویس (941ق)

اشاره:

مولانا مالک دیلمی (۹۲۴-۹۶۹ ه.ق/۱۵۱۸-۱۵۶۲ م) از کاتبان و خوشنویسان اهل فیلواگوش قزوین در قرن دهم هجری است. او از خوشنویسان و نستعلیق نویسندگان زبردست به شمار می‌آید که خطوط جلی و خفی (درشت و ریز) را با مهارت و به درستی می‌نوشت.

کتیبه های عمارت چهل ستون از

آثار اوست.

* وفات سیدمحمد شیرازی؛ سلطان الواعظین (1391ق)

اشاره:

وی فرزند ارجمند حاج سیدعلی‌اکبر (اشرف‌الواعظین) معروف به اکبرشاه می‌باشد که در ماه ذی‌القعدة الحرام سال ۱۳۱۴ق در تهران متولد شده و در حجر والد ماجد تربیت کامل یافته و مقدمات اولیه را در مدرسه پامنار تهران خوانده و در سال ۱۳۲۶ق با والد مبرورش مشرف به عتبات عالیات شده و طی مدت

دو سال در کربلا توقف و تحصیلات سطوح متوسطه را در نزد مرحوم فاضل مرندی و شهرستانی خاتمه داده است.

سیدمحمد شیرازی در خدمت پدر به کرمانشاه مراجعت و به وظائف تبلیغاتی از طریق منبر مشغول گردیده و برای تکمیل علم و کمال و انجام وظائف و افاضه و استفاضه مسافرت‌های بسیاری به بلاد اسلامی عراق و سوریه و فلسطین و اردن و مصر و هندوستان نموده و با طوائف بسیاری از یهود و نصاری و هنود و منحرفین از دین از قبیل بهائی‌ها و قادیانی‌ها مناظرات دینی و مذهبی نموده که مهم‌ترین آن‌ها دو مناظره بزرگ وی در ۱۳۴۵ق است، یکی با برهمنیان در حضور قائد بزرگ هند گاندی در دهلی، و دیگری با دو عالم بزرگ سنت و جماعت حافظ محمد رسید و شیخ عبدالسلام در مدت ده شب و هر شب هشت ساعت، در شهر پیشاور پنجاب.

جریان مناظره‌های سلطان‌الواعظین در تمام جرائد آن زمان هند درج گردید. از آثار سیدمحمد شیرازی؛ «شب‌های پیشاور» در یک‌هزار و پنجاه صفحه (حاوی گزارش مجلس مناظره‌اش در پیشاور)؛ «صد مقاله سلطانی»؛ «ردیه بر یهود و نصارا»؛ «گروه رستگاران یا فرقه ناجیه» (در دو مجلد) را می‌توان نام برد.

سلطان‌الواعظین در 28 رمضان

سال ۱۳۹۱ هجری قمری در تهران وفات نموده و جنازه‌اش با تجلیل فراوان به شهر مقدس قم و با تشییع آبرومندی که از طرف آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (رحمة‌الله‌علیه) از آن واعظ شهیر به‌عمل آمد در مقبره ابوحسین مدفون گردید. زمان درگذشت سلطان‌الواعظین بنا به روایتی دیگر، بیستم شعبان‌المعظم ۱۳۹۱ق اعلام گردیده است. نقل است که پس از فوت سلطان‌الواعظین؛ حجت‌الاسلام حائری تهرانی، مرحوم ثقة‌الاسلام حاج سیدجواد سدهی را که از منبری‌های برجسته تهران بوده در خواب می‌بیند که در باغ بسیار بزرگی با وضع بسیار خوشی است، می‌پرسد: آقای سدهی چطوری؟ می‌گوید: بسیار خوبم و از وقتی که آقای سلطان‌الواعظین آمده است به هرکدام از ما یک درجه داده‌اند.

* 4 جولای

در گذر تاریخ

* روز ملی و استقلال

«ایالات متحده آمریکا» از انگلستان (1776م)

* مرگ «توماس جفرسون» متفکر و رئیس جمهور آمریکا (1826م)

* مرگ «جیمز مونرو»

پنجمین رئیس جمهور آمریکا (1831م)

* درگذشت «فرانسوا شاتوبریان» نویسنده، ادیب و محقق فرانسوی (1848م)

* تولد «جان کالوین کولیج»

سی‌امین رئیس‌جمهور آمریکا (1872م)

* تولد «جوزف گاریبالدی» میهن‌پرست و آزادی‌خواه معروف ایتالیائی (1882م)

* مرگ «تئودور اشتورم»
ادیب معروف آلمانی (1888م)

* وقوع زلزله مهیب در
ایالت «کانسو» چین و مرگ دویست هزار نفر (1920م)

* درگذشت «مادام کوری»
فیزیکدان برجسته فرانسوی (1934م)